

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput III. De aliis impedimentibus dirimentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

CAPUT III.

De aliis impedimentis dirimentibus.

Impedimentum conditionis illud est, quando aliquis imprudens mulierem servam uxorem ducit, ducere putans liberam.

Conditio etiam hoc sensu accipi potest, ut sit stipulatio rei alicujus faciendæ ante matrimonium, & quadruplex est. Prima est contra bona matrimonii, quæ sunt proles, fides, & indissolubilitas. Contra bonum proles hæc esse conditio, si quis puellæ diceret: Ego te uxorem ducam, si medicamenta sumpseris, ut sterilis fias. Contra bonum fidei ista esset conditio: Te ducam, si aliis te prostituturam promittis. Contra indissolubilitatem vero hæc: Mea eris uxore donec aliam te ditiozem reperiam. Hæc tres conditiones matrimonium nullum reddunt (2. qu. 2. cap. solet. cap. aliquando.).

Secunda conditio vocatur turpis; quando maritus ab uxore petit, ut peccatum aliquod committat, quod tamen non est contra matrimonii bonum. Exempli gratia si dicat: Ego te uxorem accipio, si patrem tuum occidas, vel mille aureos fureris. Hæc conditio censetur non apposta, & nulla judicatur: quod si verum adfit consensus de præsentibus, in foro conscientie validum est matrimonium, licet in exteriori foro sit invalidum.

Tertia conditio est impossibilis; veluti si quis sciens sponsæ patrem esse mortuum dicat.

p. III. De aliis impedimentis dirimentibus. 569

Ego te uxorem accipio, si pater tuus consenserit. Hæc conditio sicut secunda censetur non apposita, & matrimonium in exteriori foro est validum: quod si interior consensus adsit, in foro quoque conscientie matrimonium valet.

Quarta conditio honesta est, & est duplex. Alia est conditio de præsentibus, aut præteritis: exempli gratia si viro dicat mulier: Ego te maritum accipio, si dives es, aut si pater tuus consensit. Tunc si vera est conditio, valet matrimonium; si vero falsa est conditio, matrimonium est invalidum.

Alia est conditio de futuro, velut si quis dicat: Ego te uxorem accipio, si pater tuus centum aureos mihi dabit. Tunc adest matrimonium, quando impleta est conditio, si contraheutes in eadem persistunt voluntate. Antequam vero impleatur conditio, nullum adest matrimonium; quod si interim vir aliam ducat, valet hoc secundum matrimonium; sed vir illud contrahens mortaliter peccat (*de condit. appos. cap. super ea.*).

Impedimentum raptus est, quando quis puellam de parentum suorum, aut tutorum domo rapit, & donec rapta in raptoris est potestate, si matrimonium contrahitur, illud est nullum. Ita decernit Tridentinum Concilium, additque: *Raptor ipse, ac omnes illi consilium, auxilium, & favorem præbentes sint ipso jure excommunicati, ac perpetuo infames, omniumque dignitatum incapaces; & si Clerici fuerint, de proprio gradu decident. Teneatur præterea raptor*

ptor mulierem raptam, sive eam uxorem duxerit, sive non duxerit, decenter arbitrio iudicis dote re (Sess. 24. cap. 6.).

Impedimentum criminis duplex est, aliud ortum ex homicidio, aliud ex adulterio. Ex homicidio, quando Antoninus exempli gratia uxoratus, volens cum Joanna matrimonium contrahere, uxorem suam occidit, si Joanna quoque crimen participet, & hoc sine homicidio fiat. Si harum conditionum alterutra desit, nulli si ambo crimen non participant, nullum est impedimentum.

Ex adulterio autem tripliciter impedimentum oriri potest. 1. Quando Petrus exempli gratia Nicolaum occidit, ut ejus ducat uxorem, qua adulterium commisit. 2. Si Claudius uxoratus matrimonium cum Catharina contrahat, quæ prioris matrimonii notitiam habet, & cum eadem concumbat. Si postea Claudius uxor moriatur, non potest ipse Catharinam ducere. 3. Si Petrus uxoratus cum scemina virgine carnaliter peccet, se illam ducturum promittens post uxoris suæ mortem.

Ordinis impedimentum est, quando quis sacris Ordinibus constitutus matrimonium contrahit.

Ligaminis impedimentum est, quando uxoratus, antequam matrimonium consummaverit, aliam ducit.

Si mulier maritum suum mortuum certo potestans alteri nubat, aut vir uxorem suam mortuam

p. III. De aliis impedimentis dirimentibus. 571

credens aliam ducat, neuter peccat, etiamsi conjugale debitum reddat & petat. Ubi vero novit mulier maritum suum adhuc vivere, non debet ipsa secundo marito debitum ultra reddere: quod si dubitat an maritus vivat, a petendo debito oportet ut absteineat, reddere autem semper debet. Vivens vero maritus uxorem suam primam recipere, nisi compertum sit ipsam cum secundo concubuisse, etiam postquam novit primum maritum adhuc vivere.

Votum solemne in religione ab Ecclesia approbata emissum reddit nullum matrimonium, si tertium sancti Dominici aut sancti Francisci Ordinem excipias. Clericus, qui post Ordinem sacrum, & Religiosus, qui post emissam professionem matrimonium contrahit, excommunicatur juxta Clementinam, & juxta Regum nostrorum edicta morte est plectendus (*Clement. 1. de consangu. & aff.*).

Cultus, seu religionis disparitas nullum pariter matrimonium reddit. Intelligendum id est de idololatriis cum christianis; ita ut nequeat infidelis christianam mulierem uxorem accipere; neque christiana mulier infideli nubere, siquidem invalida sunt hujusmodi matrimonia. Hæc matrimonia prohibet Apostolus inquit: *Notite jugum ducere cum infidelibus* (2. Cor. 6.): Tertullianus (*ad Ux.*) fidelis cum infideli matrimonium vocat adulterium; & sanctus Cyprianus membrorum Christi prostitutionem. Primum Arelatense Concilium, & secundum Aurelianense (*can. 11. can. 18.*) præcipiunt, ut fidelis ab infideli conjuge separetur.

In-

In veteri Lege plura occurrunt exempla sanctorum Patriarcharum, quæ idololatrias fecerunt duxerunt uxores. Jacob Liam & Rachelem duxit, Joseph Ægyptiam mulierem, Moyse Medianitidem, Salmon Raab. Booz Ruth, David filiam Jessur, Salomon Pharaonis filiam; sed omnes istæ nubentes veri Dei cultum amplectuntur. Chalcedonense Concilium fidelibus permittit, ut cum idololatriis matrimonia incedant, si spes affulgeat idololatrias ad veram fidem perverturos. Sic sancta Monica Patritio nupsit, et Clotildes Regi Clodoveo, quos utraque ad veram fidem perduxit. Apostolus Paulus sic ait: *Nam cæteris ego dico, non Dominus. Si quis frater uxorem habet infidelem, & hæc consentit habitare cum illo, non dimittat illam. Et si qua mulier fidelis habet virum infidelem, & hæc consentit habitare cum illo, non dimittat virum. Sanctificatus est enim vir infidelis per mulierem fidem, & sanctificata est mulier infidelis per virum fidem; alioquin filii vestri immundi essent, nunc autem sancti sunt. Quod si infidelis discedat; non enim servituti subjectus est frater aut soror in hujusmodi, in pace autem vocati nos Deus (1. Cor. 7.).*

Si infideles conjuges christianam religionem suscipiunt, debent in matrimonio antea inito permanere, quamvis illud contra canonicas leges contraxerint, dummodo nullum contra naturale jus adsit impedimentum. Hinc si in secundo, tertio, aut quarto consanguinitatis gradu contraxerunt, debent in matrimonio persistere.

quia hi gradus a canonico jure prohibentur, cui infideles minime sunt subiecti. Quod si in primo consanguinitatis gradu matrimonium celebrant, pater cum filia, filius cum matre, cum fratre soror, hæc sunt dissocianda conjugia, utpote naturæ juri repugnantia, & ab initio nulla.

Infideles (*cap. gaudemus, de Divortiis.*), qui plures duxere uxores, ad fidem conversi debent primæ, cum qua matrimonium inierunt, adherere: quod si nolit ista fidem suscipere, possunt e reliquis, quæ fidem suscipiunt, quam maluerint, eligere, cum qua denuo matrimonium contrahent (a).

Quando

(a) Advertunt hic Theologi, quod in casu, quo ambo conjuges infideles ad fidem Catholicam convertuntur, non teneantur renovare hujusmodi conjugati coram Parocho matrimonium; quia hæc renovatio fit in actuali susceptione baptismi, in qua inter alia promissa servandi leges Christianas ad servandum etiam indissolubiter matrimonium sese obligant, consequenter sub hac obligatione junguntur, & sub forma generica precum ab Ecclesia benedicuntur: ita docent Amort *l. c.* Pichler *l. 4. tit. 1. n. 126.* Sanchez, Laymann & Bonacina. In casu autem, quo infidelis cum persona hæretica in loco, ubi Tridentinum promulgatum non fuit, matrimonium contrahit, Benedictus XIV. in rescripto particulari: *Singulari* edito anno 1749. ad Henricum Cardinalem, docet, tale matrimonium, si ambo convertantur ad fidem Catholicam, coram Parocho esse renovandum: quia matrimonium prius ob impedimentum cultus disparis omnino nullum fuit. Egre-
gio

Quando duorum Judæorum conjugum alteruter, sive vir, sive mulier, christianam fidem suscipit, filii parvuli hunc sequi debent, & conjugum in judaismo permanente sunt separandi. Id intelligas de filiis non adultis, ante rationis usum, nam filii adulti in sua relinquendi sunt libertate, illosque ad fidem hortari decet, non cogere.

Cum hæreticis inita matrimonia illicita sunt, non autem invalida. Illiberitanum Concilium (*can. 15. 16.*), Laodicenum (*can. 13.*), Chalonense (*can. 14.*), & Toletanum tertium illa prohibent; & mortaliter quidem peccat catholicus hæreticam uxorem ducens, sed vale matrimonium.

Publicæ honestatis impedimentum (*cap. de sponsal. in 6.*) ex sponsalibus, & ex matrimonio rato, quamvis non consummato oritur. Hinc si Petrus exempli gratia sponsalia cum Jo-

gie de hac materia idem S. P. in eruditissimo opere de Synod. Dioces. l. 6. c. 4. differt. In casu autem, quo Catholici contrahentes contra Judicem vel mysta hæretico aut infideli contrahere jubentur, quid agendum sit, sacra Congregatio anno 1672. die 29. Novemb. sic respondit: *Quatenus Minister assistat matrimoniis Catholicorum, uti Minister Politicus, non peccare contrahentes: si vero assistat, ut Minister addidit Joannes non licere, & tunc contrahentes peccare mortaliter, & esse monendos.* Hanc decisionem Benedictus XIV. in Rescripto ad P. Simonem a S. Josepho anno 1746. die 17. Sept. Apostolica auctoritate confirmavit.

anna valide contraxit, vel cum ipsa matrimonio
nium etsi invalide inivit, non potest cum Joan-
næ consanguinea matrimonium contrahere.

De hoc impedimento Tridentinum Concilium
sic statuit: *Iustitiæ publicæ honestatis impedi-
mentum, ubi sponsalia quacumque ratione valida
non erunt, sancta Synodus prorsus tollit: ubi
autem valida fuerint, gradum primum non exce-
dat (Sess. 24. cap. 3.).*

Impedimentum impotentiae maxime est natu-
rale, quia prae reliquis opponitur matrimonio
(*cap. laudabilem, cap. litteræ, extra de frigid.
& malef.*); oportet autem hanc perpetuam esse,
nec absque miraculo sanandam, aut sine
gravi corporis animæve damno, & tribus jam
annis perseverasse. Oportet etiam ut matrimo-
nium ipsa præcesserit; nam quæ matrimonium
subsequitur, illud non dirimit: possuntque con-
juges, quibus hæc advenit, simul tamquam fra-
tres vivere, actus siquidem conjugalis, ut dixi-
mus, non est de substantia matrimonii.

Male hoc ævo impedimento isto plerique
abutuntur; multi enim conjuges, in quibus mu-
tuus conjugalis amor extinctus est, non dubitant
hoc impedimentum proferre, ut matrimonium
dissolvant. Mox maritus idem, qui se prius
impotentem fassus est, cum alia matrimonium
contrahit, & liberos gignit: hinc in perpetuo
vivit adulterio, & mortali vix expiabili peccato.

Senes, sterilesque personæ, quæ conjugii
opus exercere possunt, licet gignere non valeant,
pos-

pos-

possunt matrimonium contrahere. Pueri autem ante decimumquartum ætatis annum, & puella ante duodecimum non possunt valide contrahere, nisi malitia, ut Canonistæ loquuntur, suppleat ætatem.

Duplex est vis. Prima absolutam necessitatem affert, & omne adimit voluntarium, ne vim patienti liberum ullum motum relinquat; atque hæc vis matrimonium reddit nullum.

Alia est vis, qua fit ut voluntas metu ad id eligat faciatve, quod absque hoc metu ne faceret nec eligeret. Hæc vis voluntarium non penitus adimit, ita ut actio adhuc aliquo modo sit voluntaria; sicut cum mercator ad vitandum naufragium merces suas in mare projicit, eas projicit, quia vult projicere, quamvis periculi metus ad projiciendas impellat, qui si abesse, easdem non projiceret.

Præterea duplex distinguendus est metus; etenim alius est metus, qui in constantem virum cadere potest, & alius, qui in imbecillum infirmumque hominem: uterque autem justus esse potest, vel injustus. Primus timor cadens in virum constantem, quia gravia mala a levioribus seipsum distinguere, nec iisdem facile cedit, hic timor, inquam, matrimonium reddit nullum, quando est injustus: at metus, qui solum in imbecillum infirmumque hominem cadit, non reddit matrimonium invalidum.

Si constanti viro metus juste incutiatur; et impli gratia, si iudex mortem minetur alicui,

nisi puellam ducat, quam corrumpit; aut si reo optio detur, ut vel capitali sententiæ succumbat, vel meretricem ducat; hic metus invalidum non reddit matrimonium.

Ratio, propter quam metus injuste incussus matrimonium nullum reddit, est, quia cum matrimonium sit contractus indissolubilis, quidquid huic indissolubilitati repugnat, impedit, quin contractus sit validus. Porro metus constanti viro injuste incussus matrimonii indissolubilitati repugnat, & proinde consensus ex hoc metu præstitus matrimonium irritum facit: hunc vero metum indissolubilitati repugnare inde apparet, quod vim passus conqueri semper jure potest, quod vim passus conqueri semper jure potest, consensus suum fuisse vi extortum, ideoque petere, ut pristina sibi libertas donetur. Ille autem, cui metus juste incussus fuit, non potest jure conqueri, vi extortum fuisse suum consensum, siquidem justus fuit metus eidem incussus.

Quod de viro dixi, etiam de muliere est intelligendum, si quidem metus mulieri injuste incussus matrimonium ab ea initum nullum reddit, si ob incussum sibi metum ipsa contrahat: verum cum scæmina infirmioris sexus sit quam homo, levior etiam metus ejusdem consensum infirmare valet.

